

Oponentní posudek na monografii Paedr. Zdeňka Valjenta, Ph.D. „Sport na ČVUT kdysi a dnes“, která je předkládána jako habilitační spis.

Předkládaná publikace Paedr. Zdeňka Valjenta, Ph.D. „Sport na ČVUT kdysi a dnes „ je nepochybně prací vědeckou. Při čtení, respektive studiu předkládaného textu, protože se nejedná o text příliš čtivý, mě napadla parafráze jednoho otřepaného úsloví „Ukaž co píšeš a já Ti řeknu jaký jsi“. Práce Zdeňka Valjenta totiž věrně odráží vlastnosti autora – nesmírnou pracovitost, pečlivou systematickosti a všudypřítomnou snahu pochopit i vysvětlit jednotlivá fakta. Heuristický fundament práce je obdivuhodný. Autor svědomitě prostudoval všechny relevantní archivní dokumenty a současnou i dobovou literaturu. Dobové literární texty měl v rozboru literatury uvést zvlášť, protože jejich charakter je jiný, než u studií současných tj. spíše kronikářský, ale většinou jsou bohaté na autentickou faktografii.

Metodologický přístup autora je ryze pozitivistický, což kvalitu práce nijak nesnižuje. Jeho snaha neopomenout žádnou faktografickou jednotlivost je chvályhodná, protože se většinou jedná o údaje, které obecně známé nejsou, ale zároveň mění místy jeho práci v komentovanou edici pramenů. Za zdařilé považuji zařazení medailonků drtivé většiny osobností, které se svým působením zapsali do dějin akademického sportu, přímo do textu. Zároveň měl být na závěr práce uveden základní jmenný rejstřík, který by pomohl čtenáři k rychlejší orientaci v textu. Celkově lze konstatovat, že propojení chronologického a biografického přístupu ke zkoumané problematice, dobře složí její analýze i interpretaci. Většina textu je uspořádána velmi promyšleně a systematicky, faktografická přesnost je pro autora samozřejmostí a text také zdobí uvážlivá interpretační střízlivost.

Při čtení textu oponenta napadne, že jak názvem knihy, tak cílem práce (str.7) autor prokazuje nemístnou skromnost, protože minimálně první třetina Valjentova díla vykazuje, a to úspěšně, ambice daleko vyšší – je totiž široce a zdařile pojatými dějinami akademického sportu a jeho počátků. Tedy analýzou historického vývoje tělesné výchovy a sportu akademiků, která v současné vědecké produkci historiografie tělesné kultury zcela chybí. „100 let VŠ sportu“ je knihou graficky zdařilou, ale toliko odborně populární. Název jako takový vzbuzuje poněkud rozpaky. Pojmy „kdysi a dnes“ jsou charakteristické pro kronikářské literární útvary a v odborné historické literatuře se nepoužívají, byť chápu, že jimi autor předjímá proměny akademického sportu v poměrně dlouhém časovém horizontu, ve kterém se mění podoby vysokoškolského sportu v závislosti na jednotlivých etapách vývoje

české a československé společnosti, které korespondují s dramatickými politiko-ekonomickými a státoprávními změnami.

Část práce věnované dění ve vysokoškolském sportu po únoru 1948 chybí jeho hlubší analýza. Důvodem je skutečnost, že po únoru 1948 vstupuje do tištěných dokumentů, které má badatel k dispozici, povrchnost a ideologický balast a ty písennosti, jejichž autoři se mu snaží vyhnout, přinášejí pouhý výčet faktů. Na tuto objektivní skutečnost naráží i Zdeněk Valjent, především v kapitole 2.4. Místy (2.4.3.1 – 2.4.3.4) to řeší asi doslovným převzetím kronikářského textu, což jeho práci rozhodně nepřispělo. Naopak nutno vyzdvihnout zdařilou komparaci jednotlivých historických období a vyváženou rekapitulaci celkového vývoje akademického sportu v závěru.

Čtenář jistě ocení fotografickou přílohu. Ilustrační charakter mají také textové přílohy a je otázkou, zda některé statistické údaje by nemohli být také součástí příloh, což by pravděpodobně přispělo sevřenosti a čtivosti textu.

Na závěr mohu s potěšením konstatovat, že práce Zdeňka Valjenta, má jako celek vysokou odbornou úroveň a významným způsobem obohacuje národní historiografii tělesné výchovy a sportu a proto ji doporučuji za základ k habilitačnímu řízení na Fakultě tělesné výchovy a sportu v oboru športová humanistika.

V Praze 1.9.2014

Prof. PhDr. Marek Waic, CSc.